

Stortingets Transport og kommunikasjonskomité
Stortinget
0026 Oslo

Oslo, 20.10.2016

Høringsinnspill fra Abelia: Prop.1S 2016-2017: Statsbudsjettet.

Abelia er NHOs landsforening for kunnskaps- og teknologibedrifter. Abelias visjon er: drivkraft for kunnskapssamfunnet. Abelia har mer enn 1.850 medlemsbedrifter med til sammen ca. 47.000 årsverk. Abelia viser til anmodning om høring til komiteen sendt 06. oktober 2016, og vedlegger her vårt skriftlige innspill.

For en digital versjon av dette høringsbrevet:
<https://www.abelia.no/SB2017transportogkommunikasjon>

Våre overordnede hovedbudskap til budsjettet.

Norge har den største offentlig sektoren i OECD-området. Hver tredje sysselsatte jobber i offentlig sektor, og NRK viser til at 76,1 prosent av jobbene som er skapt i denne stortingsperioden er i offentlig sektor¹. I tillegg har Norge i flere år hatt kraftig utgiftsøkning på statsbudsjettene.

Dette er ikke bærekraftig over tid og Abelia har derfor valgt å gi innspill på hvordan veksten i offentlig sektor kan reduseres, og hvordan vi kan omstille oss gjennom digitalisering og skape et bedre samspill mellom offentlig og privat sektor.

I tillegg må det legges til rette for utvikling av nye virksomheter og næringer med eksportpotensial. Abelia mener regjeringens satsing på kunnskap og vekstfremmende skatteendringer er en god begynnelse.

For å sikre bærekraftige budsjetter ber Abelia Stortinget prioritere:

- At alle departement gis i oppdrag å utrede om fristilling/utskilling av hele eller deler av deres underliggende etater kan gi bedre tjenester og øke samfunnets samlede produktivitet.
- En økning i avbyråkratiseringskuttet fra 0,7 prosent til 1,5 prosent. Utgiftsområder som fremmer næringsutvikling og FoU direkte må skjermes.

DIGITAL AGENDA

Abelia ønsker å gi ros for utarbeidelsen av ny Digital agenda for Norge. Meldingen gir en treffende og oppdatert beskrivelse av et tema vi anser avgjørende for Norges evne til omstilling – og dermed for å opprettholde vårt velferdssamfunn. Arbeidet med digitalisering vil kreve mye av hele bredden i både dagens – og fremtidige – regjeringsapparat, og av Stortinget i mange år fremover. Men Digital agenda omtaler næringslivet i liten grad, og vi savner en tydelig strategi for hvordan offentlige innkjøp generelt og IKT-innkjøp spesielt, kan bidra i utviklingen av et konkurransedyktig næringsliv og bærekraftige arbeidsplasser. Næringsutvikling og verdiskaping er særlig vesentlig nå i en tid hvor Norge står overfor en lang rekke utfordringer knyttet til omstilling. De neste underpunktene er å anse som punkter til komiteens arbeid med Digital agenda.

Åpne offentlige data

¹ NRKs utregning på bakgrunn av tall fra SSBs nasjonalregnskap. Lest 4. oktober. <https://www.nrk.no/norge/her-er-jobb-tallene-som-ryster-erna-1.13124102>

Et område hvor Digital agenda helt riktig påpeker potensiale for næringsutvikling er åpne offentlige data. Tilgang på data er en vesentlig driver i moderne næringsutvikling. Ved å gjøre offentlige data tilgjengelig kan myndighetene bidra til både bedre offentlige tjenester (f.eks. offentlig transport og veidata) og næringsutvikling (f.eks. kartdata). Abelia mener at det vil være formålstjenlig for Regjeringen å legge ytterligere og sterkere føringer for tilgjengeliggjøring av ulike former for offentlige data. Tilgang på strukturert offentlige data bør gjøres til en rettighet, og gjøres tilgjengelig i så stor grad som mulig for næringsutvikling. Slik skapes bedre tjenester for innbyggere i et godt samspill mellom stat og marked.

Abelia ber derfor

- Stortinget ber Regjeringen sikre at også interessene til eksisterende og fremtidig næringsliv ivaretas i gjennomføringen av digitaliseringsarbeidet i det offentlige.
- Stortinget ber Regjeringen fremme en helhetlig strategi for tilgjengeliggjøring av all offentlig data i en anonymisert og strukturertform, med tilhørende APIer.

Digitalisering av kommunene

Abelia er bekymret for kommunenes svake satsing på digitalisering. Kommunene forvalter i dag størstedelen av offentlig tjenesteyting, og de er instansene som treffer innbyggerne i deres hverdag. De er avhengig av en sunn og fleksibel økonomi. Norske borgere er verdens mest digitale, samtidig ser vi et stort gap herfra og ned til hvordan norske kommuner leverer sine tjenester. I et samfunn hvor 96 prosent av befolkningen bruker internett og flere enn 4 av 5 bruker smarttelefon, så er likevel 2 av 3 kommunale tjenester basert på manuelle rutiner og papir.

Regjeringen har etablert en "**medfinansieringsordning**". Den skal gjennom delfinansiering av digitaliseringstiltak fungere som en gulrot for gjennomføring av flere små og mellomstore IKT-prosjekter i statlig sektor. Alle må levere en forpliktende plan for gevinstrealisering. Dette er et bra tiltak, men Abelia mener at ordningen enten må utvides til å inkludere kommunal sektor eller at det etableres en tilsvarende ordning for kommunal sektor. Det er flere måter å organisere en slik ordning økonomisk. Eksempler på dette er en "studielånsinnretting", altså hvor det gis som lån i første omgang og når plan for gevinstrealisering er nådd så ettergis lånet. Eventuelt kan det etableres som en ordning direkte finansiert med deler av det som ellers er tenkt som frie midler.

For å investere i riktige vekstfremmende tiltakene ber Abelia Stortinget prioritere:

- Etablere en ny medfinansieringsordning, eller utvide eksisterende ordning, for teknologiinvesteringer i offentlig sektor til også gjelde kommunene. Dette kan finansieres ved å hente 1,5 milliarder kroner fra økt avbyråkratiseringskutt, eller ved å binde noe frie midler til dette formålet.

Mangel på digital kompetanse

I tillegg til utfordringer med incentivstruktur og manglende prioritering av produktivitetsfremmende tiltak er det en mangel på digitaliseringskompetanse hos beslutningstakere i kommunal sektor. Dette er en særlig utfordring for mindre kommuner. Kombinasjon av frie midler til kommunene og lite digitaliseringskompetanse er dårlig nytt for digitaliserings- og omstillingsarbeidet.

Sammen med TEKNA, NITO og IKT-Norge ber Abelia Stortinget prioritere et løft på IKT i utdanning på:

- Å gjøre koding/programmering obligatorisk i skolen, og innføre dette fortløpende fra første klasse.
- Å bevilge flere studieplasser innen IKT (1000), og løfte finansieringskategoriene for teknologi og IKT-fagene, samt gi incentiver for å øke antallet IKT-søkere og fullføring av deres grad.

- Å lage en kartlegging av arbeidskraftbehov og strategi for å heve kompetansen blant arbeidstakerne og i utdanningssystemet til det nivået som trengs i det digitale samfunnet.

ANDRE PUNKTER I BUDSJETTET

Grønne datasentre og redusert el-avgift.

Vi er svært glad for at regjeringen går inn for å redusere elavgiften også for mindre aktører, ved at særregelen skal gjelde datasentre med uttak over 0,5 MW, ikke bare 5 MW som nå. Dette gjør at vi nå er ett steg nærmere målet om å skape likeverdige rammevilkår for datasenterindustri med andre land.

Bredbåndsstøtten

Abelia mener det er feil å kutte bredbåndsstøtten slik det er foreslått i budsjettet. Regjeringen foreslår å bevilge 93,7 millioner kroner til støtteordningen for bredbåndsutbygging som administreres av Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom). Dette er nesten 33 millioner kroner mindre enn summen som var i 2016. Abelia mener at tilgang til raskt bredbånd bør være en forutsetning for innbyggere i en nasjon som tar mål av seg til å være en av verdens best digitaliserte og at det legger grunnlag for en næringsutvikling og en mer effektiv sektor.

Innovasjon i transportmarkedet

Reguleringen i drosjemarkedet gjør det krevende for nye aktører å starte opp i det norske markedet, og hindrer innovasjon og ny etablering. I nasjonalbudsjett (s. 106) vises det til tall for lav utnyttelse, høye priser og utvikling med færre turer, kombinert med høy omsetning. I budsjettet heter det at *"Utnyttelsesgraden per kilometer dvs. kilometer med passasjer som andel av totalt antall kilometer kjørt i næring, har falt med 53% i 2015. Utnyttelsesgraden per time dvs. tid med passasjer per tilbudte timer, har også falt de siste årene og var 31 pst i 2015"*. Abelia mener dette er et marked som i mange år har vært overmodent for innovasjon og deregulering. Konkurransen må bedres, kostnadene reduseres og det bør gis adgang til markedet for nye aktører. Dette kan gjøres ved å deregulere markedet ved å oppheve behovsprøvingen og endre løyveordningen slik at alle som oppfyller fastsatte krav kan drive individtransport og kravene er like for alle aktører.

Abelia har også foreslått en overgangsordning med fokus på to hovedområder:

1. Modernisering av eksisterende krav til å bli teknologinøytrale
2. Modernisere strukturen i reguleringen for å tillate ulike segmenter hvor ett drosjesegment, og ett transportdelingssegment er blant dem - med samme grunnleggende krav, men med mulighet for, at en transportformidler kan få ansvaret for oppfyllelse av kravene.

Begge segmentene ville da operere innen persontransportmarkedet, men være regulert i tråd med forskjellene i tjenestene som tilbys. Drosjesegmentet og transportdelingssegmentet er ulike med hovedvekt på at drosjesegmentet vil ha mulighet til å plukke opp personer på offentlig plass uten forhåndsbestilling, mens innen transportdeling tillates kun forhåndsbestilling. Det er verdt å påpeke at en slik deling finnes allerede i dag, hvor biler med selskapsvognløyve kun kan utføre forhåndsbestilte turer. For å øke tilbudet uten å måtte øke bilparken, og dermed oppnå de største miljøeffektene, anbefales det at det åpnes for at transportdeling mot vederlag også kan utføres med biler i privat eie, såfremt

bilen og føreren er kvalifisert. De to segmentene burde ha de samme basiskrav knyttet til ivaretagelse av forbrukernes rettigheter og sikkerhet, men kravene må være formålsrettet og gi fleksibilitet i hvordan kravene blir ivaretatt, dvs. at en transportformidler bør kunne ivareta kravene i motsetning til i dag, hvor kravene kun kan ivaretas av løyveinnehaver.

Det er viktig å påpeke at Abelia ønsker en sameksistens mellom segmentene i en slik modell og at vi også ved valg av andre løsninger ønsker en sameksistens på likt konkurransegrunnlag mellom andre forretningsmodeller. Erfaring fra andre land og byer tilsier at introduksjon av transportdeling øker størrelsen på markedet. Abelia ser også behov for persontransporttilbudet i distriktene ivaretas på en forsvarlig måte. Dette kan for eksempel gjøres ved at taxibransjen i første omgang beholder enerett på offentlige anbud, som utgjør størstedelen av inntektsgrunnlaget for taxier i distriktene.

Bedre koordinering og økt støtte til sjøsikkerhet.

Et område hvor Stortinget bør prioritere effektivisering og bedre samhandling er innenfor sjøsikkerheten. Abelia har tett kontakt med vårt medlem Redningssselskapet som kan fortelle at sist sjøsikkerhetsmelding ikke i stor nok grad tok til seg behov for ytterligere koordinering, samt den prioritering som sjøsikkerhet bør være. RS mener myndighetene i større grad må ta ansvar for helheten i beredskapen helt inn til strandkanten gjennom økt bruk av tilgjengelige virkemidler, inkludert private og ideelle aktører som for eksempel RS. Derfor understreket vi at sjøsikkerhetsmeldingen burde *"omhandle hele sjøberedskapsområdet på tvers av etater og ansvarsområder, samtidig som det tydeliggjøres hvordan sjøfartsdirektoratet, kystverket og aktører som RS i større grad skal tas i bruk og samhandle for å sikre en mer helhetlig og robust beredskap"*.

Abelia oppfordrer derfor komiteen til å prioritere følgende tiltak, og vi henviser til Redningssselskapets høringsbrev til komiteen for ytterligere informasjon.

- Vurdere å slå sammen Sjøfartsdirektoratet og Kystverket
- Utarbeide en opptrappingsplan for sjøredningsarbeidet og RS sin rolle
- Støtte til et "kystløft" for å bedre sjøsikkerheten. For 2017 ønsker vi Kap. 1300 Samferdselsdepartementet, post 74 tilskudd til RS økt med 20 mill. kr. fra 83,5 til 103,5 mill. kr.

Abelia vil avslutte med å takke for muligheten til å komme med innspill til statsbudsjettet, og ønsker komiteen lykke til i det videre budsjettarbeidet.

Vennlig hilsen,

Hilde Widerøe Wibe
Næringspolitisk direktør

Kjetil Thorvik Brun
Fagsjef IKT og digitale næringer